

/Before

HVS ਚੌਹਾਨ ਪਟੀਸ਼ਨਰ

ਬਨਾਮ

ਰਾਜ OE ਪੰਜਾਬ ਜਵਾਬਦੇਹ

2010 ਦਾ CRM-M-36764

ਸਤੰਬਰ 23, 2013

ਕੋਡ ਆਫ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜ਼ਰ, 1973 - S.482 - ਕੀਟਨਾਸ਼ਕ ਐਕਟ, 1968 - S.33 - ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਵੀਈ ਪ੍ਰਧਾਨ ਨੂੰ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਵਿੱਚ ਗਲਤ ਬ੍ਰਾਂਡ ਵਾਲੇ ਕੀਟਨਾਸ਼ਕ ਦੇ ਮੈਨੂ ਫੈਕਟਰਰ ਵਜੋਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ - ਦੋ ਹੋਰ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਕਾਰੋਬਾਰ ਦੇ ਸੰਚਾਲਨ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਵਜੋਂ ਦੇਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ - ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਆਰਡਰ ਦੁਜਿਆਂ ਨੂੰ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਵਜੋਂ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ

ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਕਾਰੋਬਾਰ ਦੇ ਸੰਚਾਲਨ ਲਈ - ਰੱਦ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ - ਰੱਖੀ ਗਈ, ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੂੰ ਕਾਰੋਬਾਰ ਦੇ ਸੰਚਾਲਨ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਣ ਦੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਰੋਕ ਨਹੀਂ- ਆਗਿਆ ਹੈ।

ਨੋਡ ਕਿ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦੀ ਪੜਚੋਲ (Annexure P-1) ਦਰਸਾਏਗੀ ਕਿ ਜਿਸ ਕੰਪਨੀ ਦਾ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਉਪ ਪ੍ਰਧਾਨ ਹੈ, ਨੂੰ ਗਲਤ ਬੁੰਡ ਵਾਲੇ ਕੀਟਨਾਸ਼ਕ ਦੇ ਨਿਰਮਾਤਾ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਨਿਰਮਾਣ ਕੰਪਨੀ ਦੇ 1 ਲੀਡ ਕੁਆਲਿਟੀ ਐਸੋਰੈਂਸ ਸ਼੍ਰੀ ਐਸ.ਐਨ. ਉਪਾਧਿਆਏ ਅਤੇ ਡਿਪਟੀ ਜਨਰਲ ਮੈਨੇਜਰ ਸ਼੍ਰੀ ਐਨ.ਐਸ. ਬਾਵਾ, ਦੋਵਾਂ ਨੂੰ ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਕਾਰੋਬਾਰ ਦੇ ਸੰਚਾਲਨ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਵਜੋਂ ਉਕਸਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਦਾਅਵਾ ਨਹੀਂ ਹੈ।

(ਪਰਾ ੨)

ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਲਈ ਸਿੱਖਿਅਤ ਵਕੀਲ ਨੇ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਆਦੇਸ਼ (Annexure P-4) ਦਾ ਵੀ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 3 ਅਤੇ 4 ਆਈਸੀ ਐਸਐਨ ਉਪਾਧਿਆਏ ਅਤੇ ਐਨਐਸ ਬਾਵਾ ਨੂੰ ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਕਾਰੋਬਾਰ ਦੇ ਸੰਚਾਲਨ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਵਜੋਂ ਦਰਸਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਜਦਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਸਿਰਫ ਕੰਪਨੀ ਦਾ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਉਪ ਪ੍ਰਧਾਨ ਹੈ।

(ਪਰਾ ੩)

ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ, ਰਾਜ ਦੇ ਵਕੀਲ ਨੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੀ ਕੋਈ ਵੀ ਦਲੀਲ ਪੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਕਾਰੋਬਾਰੀ ਐਨਸੀਐਸ ਦੇ ਸੰਚਾਲਨ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਵਿਅਕਤੀ ਵਜੋਂ ਦਰਸਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਸਿਵਾਏ ਇਸ ਦਲੀਲ ਦੇ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਕੰਪਨੀ ਦਾ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਉਪ ਪ੍ਰਧਾਨ ਹੈ।

(ਪਰਾ ੫)

ਆਰ.ਐਸ.ਰੰਗਪੁਰੀ, ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੇ ਵਕੀਲ ਸਨ।

ਸ਼ਿਵਾਲੀ, ਏ.ਜੀ., ਪੰਜਾਬ, ਰਾਜ ਲਈ।

ਆਰ ਪੀ ਨਾਗਰਾਥ, ਜੇ. (ਓਰਲ)

(1) ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ 08.01.2008 (Annexure P-1) ਦੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਨੰ. 14-2 ਅਤੇ ਮਿਤੀ 08.01.2008 (Annexure P-2) ਨੂੰ ਮੂਲ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸਨੂੰ ਆਚਰਣ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਵਿਅਕਤੀ ਵਜੋਂ ਨਹੀਂ ਦਰਸਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਕਾਰੋਬਾਰ ਦਾ ਅਨੁਭਾਗ

ਕੀਟਨਾਸ਼ਕ ਐਕਟ, 1968 ਦਾ 33, un^{cr} ਵਜੋਂ ਪੜ੍ਹਦਾ ਹੈ:

"33. ਕੰਪਨੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਅਪਰਾਧ।-(ਜੇ) ਜਦੋਂ ਵੀ ਕਿਸੇ ਕੰਪਨੀ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਕੋਈ ਜੁਰਮ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਤਾਂ ਹਰ ਉਹ ਵਿਅਕਤੀ ਜਿਸ ਨੇ ਉਸ ਸਮੇਂ ਅਪਰਾਧ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਉਸ ਦਾ ਇੰਚਾਰਜ ਸੀ ਜਾਂ ਸੀ

ਦੇ ਕਾਰੋਬਾਰ ਦੇ ਸੰਚਾਲਨ ਲਈ ਕੰਪਨੀ ਨੂੰ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ
ਕੰਪਨੀ, ਅਤੇ ਨਾਲ ਹੀ ਕੰਪਨੀ, ਨੂੰ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ

ਜੁਰਮ ਦਾ ਦੋਸ਼ੀ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਲਈ ਜਵਾਬਦੇਹ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਉਸ ਅਨੁਸਾਰ
ਸਜ਼ਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ: ਬਸ਼ਰਤੇ ਕਿ ਇਸ ਉਪ ਧਾਰਾ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕੁਝ ਵੀ ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਇਸ

ਐਕਟ ਦੇ ਅਧੀਨ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਜ਼ਾ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਨਹੀਂ ਠਹਿਰਾਏਗਾ ਜੇਕਰ ਉਹ ਸਾਬਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਪਰਾਧ ਉਸਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜਾਂ ਉਹ ਉਸਨੇ ਅਜਿਹੇ ਅਪਰਾਧ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਲਈ ਪੂਰੀ ਤਨਦੇਹੀ ਨਾਲ ਕੰਮ ਕੀਤਾ।

(2) ਉਪ ਧਾਰਾ (1) ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕਿਸੇ ਵੀ ਚੀਜ਼ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਜਿੱਥੇ ਕਿਸੇ ਕੰਪਨੀ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਐਕਟ ਦੇ ਅਧੀਨ ਕੋਈ ਅਪਰਾਧ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਸਾਬਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜੁਰਮ ਜੇ ਦੀ ਸਹਿਮਤੀ ਜਾਂ ਮਿਲੀਭੁਗਤ, ਜਾਂ

ਤੇ ਕਿਸੇ ਅਣਗਹਿਲੀ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਹੈ

ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਡਾਇਰੈਕਟਰ, ਮੈਨੇਜਰ, ਸਕੱਤਰ ਜਾਂ ਹੋਰ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦਾ ਹਿੱਸਾ, ਅਜਿਹੇ ਡਾਇਰੈਕਟਰ, ਮੈਨੇਜਰ, ਸਕੱਤਰ ਜਾਂ ਹੋਰ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਵੀ ਉਸ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ ਅਤੇ ਉਸ ਅਨੁਸਾਰ ਸਜ਼ਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਵਿਆਖਿਆ- ਇਸ ਧਾਰਾ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ:-

(a) "ਕੰਪਨੀ" ਦਾ ਮਤਲਬ ਕੋਈ ਵੀ ਬਾਡੀ ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਫਰਮ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ ਜਾਂ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਹੋਰ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ: ਅਤੇ

(h) "ਨਿਰਦੇਸ਼ਕ", ਇੱਕ ਫਰਮ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਫਰਮ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਭਾਈਵਾਲ ਹੈ।

(2) ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦੀ ਪੜਚੋਲ (Annexure P-1) ਇਹ ਦਰਸਾਏਗੀ ਕਿ ਜਿਸ ਕੰਪਨੀ ਦਾ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਉਪ ਪ੍ਰਧਾਨ ਹੈ, ਨੂੰ ਗਲਤ ਬੁੰਡ ਵਾਲੇ ਕੀਟਨਾਸ਼ਕ ਦੇ ਨਿਰਮਾਤਾ ਵਜੋਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਨਿਰਮਾਣ ਕੰਪਨੀ ਦੇ 1 ਲੀਡ ਕੁਆਲਿਟੀ ਐਸੋਸ਼ੀਏਸ਼ਨ ਸ਼੍ਰੀ ਐਸ.ਐਨ. ਉਪਾਧਿਆਏ ਅਤੇ ਡਿਪਟੀ ਜਨਰਲ ਮੈਨੇਜਰ ਸ਼੍ਰੀ ਐਨ.ਐਸ. ਬਾਵਾ, ਦੋਵਾਂ ਨੂੰ ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਕਾਰੋਬਾਰ ਦੇ ਸੰਚਾਲਨ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਵਜੋਂ ਉਕਸਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਦਾਅਵਾ ਨਹੀਂ ਹੈ।

(3) ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਲਈ ਸਿੱਖਿਅਤ ਵਕੀਲ ਨੇ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਆਦੇਸ਼ (ਐਨ.ਐਨ.ਐਕਸਪ੍ਰੂ.ਆਰ. ਪੀ.-4) ਦਾ ਵੀ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 3 ਅਤੇ 4 ਆਈ.ਸੀ. ਐਸ.ਐਨ. ਉਪਾਧਿਆਏ ਅਤੇ ਐਨ.ਐਸ. ਬਾਵਾ ਨੂੰ ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਕਾਰੋਬਾਰ ਦੇ ਸੰਚਾਲਨ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਵਜੋਂ ਦਰਸਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਦਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਸਿਰਫ ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਉਪ ਪ੍ਰਧਾਨ ਹਨ।

ਐਮ.ਐਸ. ਕਰੁਣਾ ਬਨਾਮ ਸਰਕਾਰੀ ਮੈਡੀਕਲ ਕਾਲਜ ਅਤੇ
ਹਸਪਤਾਲ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਅਤੇ ਹੋਰ
(ਅਜੈ ਕੁਮਾਰ ਮਿਲਾ, ਜੇ)

(4) ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੀ ਦਲੀਲ **ਦਿੱਲੀ ਰਾਜ ਦੇ ਐਨਸੀਟੀ ਬਨਾਮ ਰਾਜੀਵ ਖੁਰਾਣਾ (ਐਸਸੀ)**
(1) ਵਿੱਚ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸਿਧਾਂਤ ਤੋਂ ਵੀ ਸਮਰਥਤ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਸਨੂੰ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ:

"21. ਕਹੁੰਨੀ ਸਥਿਤੀ ਜੋ ਨਿਰਣੇ ਦੀ ਇੱਕ ਲੜੀ ਤੋਂ ਉਭਰਦੀ ਹੈ, ਸਪਸ਼ਟ ਅਤੇ ਇਕਸਾਰ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਵਿੱਚ ਟਾਲਣਾ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਕਾਰੋਬਾਰ ਦੇ ਸੰਚਾਲਨ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਸੀ ਅਤੇ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਸੀ। ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੂੰ ਅਪਰਾਧਿਕ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

(5) ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ, ਰਾਜ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਵੀ ਬਿਆਨ ਨਹੀਂ ਦਿਖਾ ਸਕੇ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਕਾਰੋਬਾਰ ਦੇ ਸੰਚਾਲਨ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਵਿਅਕਤੀ ਵਜੋਂ ਦਰਸਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਸਿਵਾਏ ਇਸ ਦਲੀਲ ਦੇ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਹੈ। ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਉਪ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸ.

(6) ਇਸ ਲਈ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਸਿਰਫ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਮਿਤੀ 08,01,2008 ਦੇ ਸੰਮਤ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ,

ਜੇਐਸ ਮਹਿੰਦੀਰਤਾ

ਡਿਸਕਲੇਮਰ- ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਰਣਾ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ, ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਪ੍ਰਭਾਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ